

FIȘA DISCIPLINEI

Curs special (II): Istorie medie: Imperiul medieval

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babes Bolyai Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	ARHEOLOGIE
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		<i>Curs special 2: Imperiul medieval</i>					Codul disciplinei	HLR1606
2.2. Titularul activităților de curs			Prof. habil. dr. Șerban Turcuș					
2.3. Titularul activităților de seminar								
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestru	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	4	3.3. seminar/ laborator/ proiect	
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					15
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				69	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Aule universitare, muzee, arhive
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	- Regăsirea informației despre trecutul istoric pe baza surselor primare și a literaturii de specialitate. - Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor, în special a izvoarelor de arhivă - Prezentarea orală și scrisă, în limba programului de studii și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate. - În particular cursul oferă competențe tehnice și interpretative despre cea mai globală instituție din trecutul omenirii fără de care un istoric nu înțelege dezvoltarea conștiinței publice a umanității și-l ajută la regăsirea informației despre trecutul istoric al imperiului, stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare scrise și din afara izvoarelor scrise privind imperiul și la producerea punctuală a unor noi cunoștințe istorice pe baza cunoașterii aprofundate a unei epoci și/sau probleme istorice de complexitate medie.
Competențe transversale	În plan general îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și interpretarea ideii de Imperiu în geneza-i și dezvoltarea adolescenței și matură în Evul mediu dezvoltat și târziu oferind reperele ideatice pentru înțelesul contemporan al conceptelor de imperiu și globalizare
7.2 Obiectivele specifice	În mod specific cursul își propune să valideze științific cariera și mandatul termenului de imperiu în istoriografia universală și românească, modurile acestui concept, evoluțiile ecclesiologice și canonice ale acestuia, modalitățile prin care utilizarea corectă sau incorectă a conceptului a contribuit la geopolitica medievală și la harta actuală a lumii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Noțiunea de imperiu. Geneza romană	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Evoluția conceptului de imperiu de la principat la dominat	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Teoria imperială constantinopolitană	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Zweikaiserproblem	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Imperiul carolingian și epigonii săi	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Imperiul ottonian	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația	

	didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Reforma pontificală și Dictatus Papae	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Frederic I Barbarossa și Alexandru al III-lea. Evoluția dreptului imperial	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Tutoratul imperial al lui Inocențiu al III-lea	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Stupor Mundi sau despre Frederic al II-lea	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Ecclesiologia imperială a Bisericii Romane în secolul XIII	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Conciliul Lyon I, depunerea împăratului și interregnul	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Imperiul medieval la final: Bonifaciu al VIII-lea și Unam Sanctam	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Posteritatea imperiului medieval: Bula de aur din 1356	Expunerea sistematică; conversația euristică, lucrul cu cărți de specialitate; demonstrația didactică (izvoare epigrafice, hărți, imagini din istoria artei).	
Bibliografie: Capogrossi Colognesi Luigi, Tassi Scandone Elena (a cura di), <i>Lex de imperio Vespasiani e la Roma dei Flavi</i> (Atti del Convegno, Roma, 20-22 novembre 2008), Volume n. 1 della Collana "Acta Flaviana", L'Erma di Bretschneider, Roma, 2009; Michele Maccarrone (a cura di), <i>Chiesa e stato nella dottrina di papa Innocenzo III</i> , Roma: Ateneo lateranense, 1941; Tiberio Graziani, <i>Imperium. Epifanie dell'idea di Impero</i> , Effepi, Genova 2005; Odilo Engels, <i>Die Staufer</i> . 9. ergänzte Auflage, Kohlhammer, Stuttgart 2010; Knut Görich, <i>Die Staufer. Herrscher und Reich</i> . Beck, München, 2006; Jeff Sypeck, <i>Becoming Charlemagne: Europe, Baghdad, and The Empires of A.D. 800</i> , New York, Ecco/HarperCollins, 2006; F. L. Ganshof, <i>The Carolingians and the Frankish Monarchy: Studies in Carolingian History</i> , trans. Janet Sondheimer, Ithaca, N.Y., Cornell University Press, 1971; Alessandro Barbero, <i>Carlo Magno - Un padre dell'Europa</i> , Laterza, 2006; Peter Hamish Wilson, <i>The Holy Roman Empire, 1495–1806</i> , MacMillan Press 1999, London.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Acest curs este important în măsura în care în discursul public românesc este activat un filon de reflecție asupra fenomenului globalizării și a consecințelor acestuia. Cursul oferă o introspecție de natură istorico-politico-ecclesiologică ce poate oferi comunității epistemice românești repere privind evoluția mai puțin recentă a unui fenomen global, geneza, evoluția și decadența lui. În fapt dacă țara noastră are configurația actuală este rezultatul confruntării ideologice și ecclesiale dintre cele două imperii medievale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare continuă și evaluare finală	Interogarea frontală, detectarea abilităților interpretative, creativitatea discursivă	35% activitatea în timpul cursurilor 65% evaluarea finală
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea progresiei ideii de imperiu de la reperele ideatice și juridice romane la ecclesiologia tardivă a lui Bonifaciu al VIII-lea exprimată în Unam Sanctam trecînd prin Zweikaiserproblem și ecclesiologia lui Inocențiu al III-lea.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

						
--	--	--	---	--	--	--

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "*Nu se aplică*".